

ЗАШТО ПРАВЕДНИЦИ СТРАДАЈУ, А ГРЕШНИЦИ БЛАГУЈУ У ОВОМЕ СВЕТУ

"Сине мој не одбацуј наставе Господње и немој да ти досади карање његово. Јер кога љуби Господ онога и кара, и као отац сина који му је мио."

(Прит. 3,11-12; Јевр. 12,6-8)

Један од најтежих и најдубљих проблема у великој тајни живота, који је у свим временима окупирао људски род јесте проблем страдања. Одувек, многи су постављали питања зашто нас је Бог створио да страдамо на овоме свету од разних болести, несрећа, неправди, од злих људи и њихове зависти, од наших страсти и злобе вражије? Какав је то Сурови Бог који је за човека на земљи припремио само патњу? И зашто, ако су већ невоље неизбежне, не постоји сразмера између страдања и моралних вредности људских. И заиста, за људе невернике, нехришћане, који не верују у постојање Божје и његову бескрајну доброту, мудрост и правду као и постојање живота после физичке смрти, овај свет је једна долина неутешног плача. Јер свет, сам по себи, материјалан, не може безбожном страдалнику да пружи утеху кад се на његова плећа навале бриге и неправде. Такав човек пакао доживљава већ овде на земљи, јер не налази никакав смисао живљења. То је пут, који људску душу, створену по слици Божјој и за рај предодређену, сигурно води у пропаст.

Међутим, ако у човеку постоји чврста вера у Бога, Творца свега видљивог и невидљивог, милосрдног Спаситеља, који о свему, па и о нама увек брине и промишља, онда он овај исти проблем страдања посматра у сасвим другачијем светлу.

Хришћанин зна да је Бог створио човека не за патњу, већ за радост.

Ако погледамо Библију, посебно Нови Завет, видећемо да је човек предодређен за рај, а не за пакао; јер кад, по речима јеванђелиста Матеја, Син човечији дође у слави својој и седне на престо славе Своје Он ће онима са десне стране рећи: "Ходите благословени Оца мога, наследите царство које вам је приправљено од постања света!", а онима са леве стране: "Идите од мене проклети у огањ вечни, приправљени ђаволу и анђелима његовим!" (Мт. 25,34,41). Дакле, по Божијем плану рај је био спремљен за човека, а пакао за демона. Зато је Бог и првог човека Адама поставио у рај, у место истинске и трајне радости, јер је ту био уз Бога, без кога нема истинског блаженства.

Али тада, Адам је сагрешио. Злоупотребио је велики Божији дар слободну вољу и непослушношћу нарушио закон Божији, изгубио благодат и био од Бога истеран из раја. И од тог момента Адам је почео да страда. Виновник његових страдања није био Бог, већ он сам, јер га је Бог створио за радост, а он је изабрао патњу и уместо блаженства и вечности као казну за грех добио је страст, пропадљивост и смртност. После овог Адамовог греха цео људски род се "разболео од пропадљивости", тј. наследио је не саму Адамову кривицу, лични грех Адамов, него смртност и склоност према греху у чему се заправо и састоји наше наслеђе првородног греха (Ј. Мајендорф, Византијско богословље, "Првородни грех", Крагујевац 1985. год. стр. 176-179).

У посланици Римљанима апостол Павле говорећи о Адаму пише: "Зато као што кроз једнога човјека уђе у свијет гријех, и кроз гријех смрт, и тако смрт уђе у све људе, пошто сви сагријешисе." (Рим. 5,12).

Овим речима апостол жели да нам каже да је Адаму његов "погрешан избор" донео страст, пропадљивост и смртност. Поставши смртни, Адам и Ева су зачели смртну децу, а смртна бића су по неопходности подложна страстима и страху, радости и тузи, љутњи и мржњи.

Наследили смо, дакле, смртност која је узрок наше грешности и која је наш наслеђени првородни грех. А наслеђе самог Адамовог греха као личног акта не постоји, јер наследна кривица је немогућа.

Зато у Св. Тајни Крштења, када новокрштени доживљава поновно рађање и постаје наследник "Царства Божијег" (Јн. 3,5), и када стиче опроштај од свих грехова које је учинио пре крштења, стиче к опроштај од првородног греха, тј. од наслеђене грехољубивости која је упрљала Лик Божијк у човеку. (Ј. Мајевдорф, Исто, стр. 179-181).

Наиме, људски род биће као и Адам кажњен страдањем, не због личног греха праоца Адама, него због тога ако буде исто као и он сагрешио, ако исто као и он злоупотреби даровану му слободну вољу и крши закон Божији.

Дакле, страдамо, болујемо, патимо, јер смо грешни. Међутим и поре ове истине свакодневно смо сведоци чињенице да на овом свету постоје многи праведници, који до краја свог земаљског живота непрекидно страдају с једне стране, а са друге стране постоје многи грешници који благују.

Пред овом истином човек који не верује у Бога, а верује у правду света, људе и природу могао би зиста са болом узвикнути: "О, колико је само неправди, колико страхота овога света" и пао у крајњи песимизам. О оваком једном стању боголике људске душом добромрзац - ђаво, посебно се радује и још више му замрачује очи, да овај не види да је и то неправедно страдање праведника и благовање грешника у овоме свету у свери Божијег промишљања. Осим тога, наше виђење страдања и благовања не мора увек да одговара истини, јер је страдање и благовање чисто субјективни процес у душама људским. Они који нама изгледају срећни нису увек заиста срећни, нити су они који нам изгледају несрећни увек несрећни, јер блаженство човеково - царство Божије није споља, већ унутра у души његовој. Тако, врло често код праведника колико се њихова страдања умножавају, толико се и Божија радост умножава у њима, а грешници и при овом спољашњем благовању често бивају мучени својом савешћу за своје грехе и своја безакоња.

Врлине праведника, које они стичу својим трудом и благодаћу божијом обично су познате једино Богу, који види сакривено и прониче у дубину људских помисли И Он понекад жели да их обелодани. Зато Бог попушта на праведника искушење да би се пред светом показала његова вера, трпљење и истрајност у сваком Божанском добру, а самим тим и сила Божија, коју Господ улива у душе праведних страдалника и даје им снагу да издрже велика искушења. Пример истинског трпљења у невољи можемо наћи у Староме Завету, у књизи о Јову где се говори о великом страдању праведника и његовом надчовечанском трпљењу. Праведни Јов, човек коме је закон Божији у срцу, страда, губи имање, слуге, децу и тело његово почиње да се распада, али он ни једном речју не хули на Бога и тиме Га прославља у највећој мери.

Међутим, читајући ову потресну историју о страдању праведног Јова, поред његове велике трпељивости и, упркос свему, хвале Бога, можемо запазити и Јовово оплакивање свог јадног и претешког стања. Ово многе може да завара па да у томе виде Јова очајника, што он то никако није, јер је изнад свега веровао у бесмртност душе и вечну правду Божију. И зато каже: "али знам да је жив мој искупитељ и да ће последњег дана стати над прахом; ако се ова кожа моја и ршчини, опет ћу у телу своје видети Бога. Ја исти видећу Га и моје очи гледаће Га, а не очи другога". (Job. 19,25-27).

Наиме, многострадални Јов био је праслика пониженог стања и страдања Христа Спаситеља и по спољашњим страдањима и понижењима пред људима, али по духовном Богом одбаченом стању. Он се заиста тако и осећао када му је одузета била земаљска срећа и био сурово кажњен, и као и Христос страдао невино, не за своје грехе.

Јов иако чврсто верује у загробни живот и правду Божију, он ипак по својој слабој људској природи плаче пред Богом и пита зашто је одбачен и зашто су га нашле невоље, које нису сразмерне његовим гресима.

Слично стање остављености од Бога осећао је и Христос, по својој човечанској природи, када је висећи на крсту, умирући за грехе свега света завапио: "Боже мој, Боже мој зашто си ме оставио" (Мат. 27,46).

И онда као што је Бог Христа васкрсао из мртвих, тако је и Јова васкрсао и подигао изнад његовог ранијег стања после великог искушења и духовног спаљивања на огњу. На морални значај живота Јовова указао је и апостол Јаков и саветовао хришћане да за углед у мукама и страдањима узму Јова: "Ето блажене називамо оне који су претрпели. Трпљење Јовово чули сте и свршетак Господњи видели сте, јер је Господ милостив и милосрдан" (5,11). Овом поуком о трпљењу апостол Јаков указује нам на још један разлог зашто Бог дозвољава да праведници страдају на овоме свету. Страдају - ради примера и утехе другима, да би сви они које снађу велика искушења, гледајући у њих имали утеху и олакшање.

За саме праведнике, борба са искушењима представља својеврсно чистиште које их чисти и од последње клице греха и сједињава их са Господом, а опет све то налази се увек у свери дубљег Божијег промисла, који кад допушта страдање праведника за њихову добробит, мисли и на нас грешнике, јер примери имају увек велики значај за све оне који се труде да изврше заповести Господње.

Осим тога, Бог оставља привремено праведника и допушта да страда да би га одвратио од гордости, отргао од самопоуздања и испунио га смирењем. Јер човек ма колико био праведан увек је склон да падне у самопоуздање - гордост, јер је потомак Адамов, па Бог попушта на њега и највећа искушења само да би уништио у њему ову најдемонскију склоност. Чак је и велики апостол Павле увек лебдео на овом слабошћу и био препуштен невољама и подвргнут ударцима и разним мукама, због чега је и говорио: "Даде ми се жалац у месо анђеосатанин да ме куша да се не поносим" (2 Кор. 12,7), тј. да га спокојство и почести због великих чудеса које је чинио не би одвукли у демонску гордост.

И зато, јер увек у току целог земаљског живота нама прети да паднемо у гордост и страдамо. Кроз та страдања Бог нас лечи и спрема за велику будућу славу, па немамо разлога да неутешно тугујемо, већ да се радујемо, јер смо синови његови, јер се Он брине за наше спасење.

"Јер кога љуби Господ онога и кара, и бије свакога сина кога прима. Ако трпите карање као са синовима поступа са вама Бог. Јер где је син кога отац не кара?" (Јевр. 12,6-8).

Па иако по слабости својој тугујемо, тугујемо са вером, ако плачемо не плачемо неутешно. Излијмо своју тугу пред Господом, али без роптаја, да би се могли и ми одазвати на Хрисгов позив: "Ходите к мени сви који сте уморни и натоварени и ја ћу вас одморити" (Мат. 11,28).

Међутим, овим нису исцрпљени сви разлози страдања праведника. Праведници страдају у овоме свету и зато да не би били обожавани од стране других људи, да

други не би мислили о њима више него што треба, више него што одговара природи људској. Тако кад народ у Листри, после чудесног исцељења хромога прогласи апостоле Павла и Варнаву за богове они раздраше своје хаљине, да би показали да су смртни људи, а не богови. Сам Бог преко пророка је говорио: "Ја сам Господ, и то је име моје и славе своје нећу дати другоме ни хвале своје ликовима резаним" (Ис. 42,8).

И заиста нема ништа бременитије и погубније него вера у човека и ослањање на човека као на сигуран темељ спасења. "Проклет човек који се узда у човека." (Јер. 17,5).

Исто тако познато је да се духовна и морална енергија која је неопходна човеку за успешну борбу против зла у себи и у свету генерише једино у борби са искушењима. Зато Бог и пушта искушење на људе, а посебно на оне којима је закон Божији у срцу да би они прошавши кроз ватрена искушења блеснули духовном светлошћу, стекли јаку веру и испунили се смиреноумљем и осећањем потпуне зависности од Бога, а то је једини услов под којим Бог даје човеку своју благодат и спасење. Па и светитељи, највећи духовни хероји, били су људи, који су најтеже искушавани и васпитавани великим страдањима. Зато су и њихове мисли биле широких погледа, а срца племенита и са пуно страдалне љубави којом су увек могли да утеше оне који страдају и боре се са искушењима. Јер, душа која није много страдала на правди не може да осети туђи бол као свој бол, не може другоме да буде састрадалник у невољи, па му не може ни страдања олакшати.

Праведници страдају и по неопходности. Живећи у овоме свету они не могу да не страдају, "јер овај свет у злу лежи" (1 Јн. 5,19), те мрзи на добро. Сама грешност света је разлог његове мржње и непријатељства правди и праведницима, а наклоности према непоправљивим грешницима, које је и Господ оставио, јер их ни страдања не би могла поправити. Такве несретнике овај грешни свет оберучке прихвата и обезбеђује им благовање кроз свакодневна задовољстава на овом свету. Они по речима псалмопевца: "Не знају за невољу до саме смрти" (Пс. 72,4), али кад умру и преселе се из овог привременог у вечни живот они се пробуде из кратког, блаженог земаљског сна и схвате да су сва земаљска блага, радости и задовољства ишчезла и да ће бити предати на вечно страдање, јер привремено на земљи нису имали. Али тада ће за њих бити касно.

А ми хришћани кад страдамо, сетимо се само речи Св. апостола Јована: "Не чудите се браћо моја, што свет мрзи на вас, него се још радујте, јер мрзећи на вас грешни свет, тиме показује и открива да се ви нисте изједначили с њим" (1 Јн. 3,13). Зато кад год страдамо и осетимо да смо омрзнути од овог злог света ето нам доказа да се налазимо на путу који води у Царство Божије - вечну отаџбину.

Хришћани у ствари на земљи и немају праве домовине, јер су на њој само путници, гости и дошљаци. Живот њихов на земљи је само увод и припрема за

живот после физичке смрти, за живот вечни, где сви праведници наслеђују блаженство у Богу за своје овдашње трудове, муке и невоље. Вера хришћанина је сјајна звезда водилца у мраку мука, патњи и невоља, и ублажава сваку оштрину његових страдања. Но, да би човек грхољубив и смртан стекао веру, која може да му буде звезда водилца на путу у Царство небеско он мора непрестано да размишља о бесмртности душе и васкрсу тела, а он то једино може на бојишту искушења. Зато Бог и допушта да праведници страдају да би они увек, у сваком тренутку свога живота размишљали о бесмртности душе, испунили се смиреноумљем и спознали да су потпуно зависни од Бога и даје живот човечији једна бескрајана линија, која има почетак, али нема завршетак, јер прелази у вечност.

Из свега овога можемо закључити да земаљски живот није време коначне казне ни коначне награде од стране Бога као свеправедног судије. Бог је бескрајно мудар, благи свет. Невоље које пушта на нас су за наше добро, мада ми врло често не можемо да разумемо, не можемо да проникнемо у спаситељно значење страдања. Али кад би смо могли да погледамо са неба наше грешне земаљске путеве и адски огањ који повлачимо на нас нашим злим делима, видели бисмо да имамо две могућности: да на земљи благујемо а на небу патимо или да будемо искушавани, опомињани, да страдамо у земаљском животу и тиме заслужимо вечно блаженство на небу.

И као што лоза, која кад је виноградар чисти и сече, почне да плаче, тако се и ми људи жалостимо кад страдамо. Али кад би та лоза знала да је за њу добро резање, да је чува од неродности те да не буде до корена сасвим одсечена и бачена у огањ, кад би могла да се види окићена слатким гроздовима пред јесен, она би узвикнула: "Благословене сузе, благословена страдања која ме учинише плодном"!

Излази по благослову Њ.П.Епископа нишког Г.Г. Иринеја

Сестринство манастира Св.Стефана Липовац